

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Liber secundus: Ad C. Curionem et ceteros

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

M. TVLLI CICERONIS

EPISTOLARVM

AD

C. CVRIONEM, ET CETEROS,

LIBER SECVNDVS.

ARG. Excusat se quod minus sapē scripserit, cupit presentem Curionem, beneficia in eundem commemorat: corumq; memo-
rans esse cupit.

M. T. C. S. D. C. CVRIONI.

VAMQVAM me nomine negligentia su-
spectum tibi esse doleo, tamen non tam
mihi molestum fuit accusari abs te offi-
cium meum, quam iurundum requiri:
præsertim cum in quo accusabar, culpa
vacarem: in quo autē desiderare te signifi-
cabas meas litteras, præ te ferres perspectum mihi quidem,
sed tamen dulcem, & optatum amorem tuum. Equidem
neminem prætermisi, quem quidem ad te perventurum
putate, cui litteras non dederim, etenim r quis est tam
scribendo impiger, quam ego? 2 A te verò bis, terve sum-
mum, & eas per breves accepi. Quare, si iniquus es in me
iudex, condemnabo eodem ego te criminare: sin me id face-
re noles, te mihi æquum præbere debebis. Sed de litteris
hactenus non enim vereor, ne non scribendo te expleam:
præsertim si in eo genere studium meum non aspernabere.
Ego te abfuisse tamdiu à nobis, & dolui, quòd carni fructu
iucundissimæ consuetudinis: & lator, quòd absens omnia
cum maxima dignitate es consecutus: quodque in omni-
bus tuis rebus, meis optatis fortuna respondit. Breve est,
quod me tibi præcipere meus incredibilis in te amor cogit-
ranta est expectatio vel animi, vel ingenii tui, ut ego te ob-
secrare obtestarique non dubitem, 4 sic ad nos conforma-
tus revertare, ut, quam expectationem tui concitasti, hanc
sustinere, ac tueri possis. Et, quoniam meam tuorum erga
me meritorum & memoriam ulla numquam delebit obli-
vio, te rogo, ut memineris, quantæcumque tibi accessiones
sient & fortunæ, & dignitatis, eas te non potuisse consequi,
nisi meis puer olim fidelissimis, atque amantiis confi-
liis paruissem. Quare hoc animo in nos esse debebis, ut atas

nostra jam ingravescens, in amore, atque & in adolescentia
conquiescat. Vale.

ARG. De morte patri Curionis.

M. T. C. C. CVRIONI, S. D.

GRAVE teste privatus sum amoris summi erga te mei,
patri tuo, clarissimo viro: qui cum suis laudibus, cum
verò te filio superasset omnium fortunam, si ei contigisset,
ut te ante videret, quàm à vita discederet. Sed spero no-
stram amicitiam non egere testibus, Tibi patrimonium
disfortunent. Me certe habebis 7 cui & carus æque sis, &
iucundus ac fuisi patri:

ARG. Mores Curionem ne in editionibus munerum patrimo-
nium suum profundat.

M. T. C. C. CVRIONI, S. D.

UPAE studium non defuit declarandorum mune-
rum tuo nomine: sed nec mihi placuit, nec cuiquam
tuorum, quidquam, te absente, fieri, quod tibi, cum ve-
nisses, non esset integrum: 8 Equidem quid sentiam aut
scribam ad te postea pluribus, aut, ne ad eam meditare
imparatum te offendam, 9 coramque contra istam ratio-
nem, meam dicam: ut aut te in meam sententiam addu-
cam: aut certe testatum apud animum tuum relinquam,
quid sentesim: ut, si quando (quod nolim) displicere tibi
consilium tuum ceperit, possis meam recordari. Brevi ta-
men sic habeto, in eum statum temporum tuum redditum
incidere, ut iis bonis, quæ tibi natura, studio, fortuna data
sunt, facilis omnia, quæ sunt amplissima in rep. consequi
possis, quàm muneribus: quorum neque facultatem quis-
quam admiratur (est enim copiarum, non virtutis) neque
quisquam est, quin satietate jam defessus sit. Sed aliter, atque
ostenderam, facio, qui ingrediar ad explicandam ratio-
nem

1. Quia est tam scribendo impiger quam ego? Delevi particulam in an-
tonio Victorio, Palat. prim. sec. quint. Grut. licet eam repe-
dit affirmit: in tribus Manutius. Ceterum initium hujus periodi val-
de variat in mss. Pal. tert. Stevvech. Quis enim est. Omnino verissima
lectio Gruteriana liquet. Eam quæ est tam scribendo: ut illud & præfix-
um sit ab indocto & avaro Magistello.

2. A te verò bis, terve summum & eas per breves accepi. Diligentissimus
Victorius sic ex suo libro edidit, cui tradunt assensus suos Pal. pr. sec.
Grut. Stevvech. Marini vulgari: a summum.

3. Et dolui quod carni fructu iucundissima consuetudinis: & lator. Ita
scribit ex editione Victorio, & ferè omnibus Pall. nam dolui habet
Vig. Pal. pr. Va. can. & r. ita ignorant quinque, Pall. sec. Manut.
Grut. alique vulgo: & dolui quod se per eos, ita: & lator.

4. Sic ad nos conformatus revertare. Hanc exhibe. in sua editione le-
ctionem Victorio, quam & nos recepimus adducti: consensu Pal. pr.
sec. quint. Vatic. editionis principis. In Grut. est vulgi lectio: confir-
matus cum super scripta gloria, insistentis; Manutius tractum à ponde-
ribus putat quæ non facile sustinent imbecilli: sed non opus est hoc
utroque: confirmatus si qui se præparat expectationi sustinende.

5. Memoriam ulla nunquam delebit oblivio. Pusillum hoc: sed ita ta-
men edendum, ut præcunt meliores libri: nempe Victorio, Vatic.

Pall. quare: quintus: vulgò nulla nunquam.

6. In adolescentia conquiescat. Expansi ut supervacuum tua, & auctori-
tate Pall. pr. sec. quint. Grut. in aliis transposuit: adolescentia conqui-
escat tua: sicut in Peckii libro. Ven. edit. ac Manutii.

7. Cui & carus æque sis & iucundus. Sic Victorio: Pal. pr. Grut.
Stevvech. nam Vatic. Pal. sec. cui & carus atque sis & iucundus val. & e-
am carus æque sis & iucundus.

8. Pupæ studium non defuit. Solas Pal. primus hanc lectionem præ-
fert: nam tert. id super studium non def. Grut. super studium. Mirè hanc
(nam verissima est) indagatus est Victorio, cum secut. Lambinus alii-
que, dissimulant. Vulgò pessime: nempe studium meum non defuit.

9. Equidem quid sentiam aut scribam. Sic optimus cod. Med. Sic Vat.
sic Victorio edidit. Grut. Pal. tert. equidem sententiam. Stevvech. equi-
dem sentiam. notat præterea in aliis binis: sicut legi Galienius, equidem
meam sententiam: aut vulgo: meam quidem sententiam aut scribam.

10. Coramque contra istam rationem meam dicam. Consensu codicum
meliorum & hanc lectionem Victorio ac Lambino perlocuti: & sic quo-
que est in Pal. pr. sec. tert. Gruter. nam quare. contra istam suam ratio-
nem dicam aut te in meam sent. quint. coramque te contra istam rationem
dicam, vulgo: contra istam rationem.

nem sententia mea Quare omnem hanc disputationem in adventum tuum differo. Summa scito in expectatione te esse, eaque te re expectari, quae ad summa virtute, summoque ingenio expectanda sunt: ad quae si es, ut debes, paratus: (quod ita esse confido) plurimis, maximisque munibus & nos amicos, & civis tuos universos, & temp. afficies. Illud cognosces prof. cto, mihi te neque cariorum, neque jucundiorum esse quemquam.

ARG. Nullum e tribus, negotiali, jocofo & severo, generibus epistolarum nunc occurrere: se id tantum cupere, ut Curio expectationi respondeat.

M. T. C. C. CURIONI. S. D.

Epistolarum genera multa esse non ignoras: sed unum illud certissimum, cujus causa inventa res ipsa est, ut certiores feceremus absenteis, si quid esset, quos eos scire, aut nostra, aut ipsorum interesset. Hujus generis litteras a me profectio non expetis. Tuorum enim rerum domesticatum habes & scriptores, & nuntios. In meis autem rebus nihil est sane novi. Reliqua sunt epistolarum genera duo, quae me magnopere delectant: unum familiare, & jocosum: alterum severum, & grave. Utro me minus deceat uti, non intelligo. Jocerne tecum per litteras? civem mehercule non puto esse, qui temporibus his ridere possit. An gravius aliquid scribam? quid est, quod possit graviter a Cicero scribi ad Curionem, nisi de rep. Atque in hoc genere hae mea causa est, 2 ut neque ea, quae non sentio, velim scribere. Quamobrem, quoniam mihi nullum scribendi argumentum reliquum est, utar ea clausula, qua soleo, teque ad studium constituta & parata, incredibilis quaedam expectatio: quam tu una re facillime vincas, si statueris, QUARVM LAVDVM gloriam adamatis: quibus artibus ex laudes comparantur, in iis esse laborandum. In hanc sententiam scriberem plura, nisi te tua sponte satis incitatum esse considerem: & hoc, quidquid attingi, non feci inflammandi tui causa, sed testificandi amoris mei. Vale.

ARG. Curionem in summa laude, & expectatione esse scribit, eundem ad temp. ornandam exhortatur.

M. T. C. C. CURIONI. S. P. D.

Hae negotia quomodo se habeant, ne epistola quidem narrare audeo. tibi, etsi ubicumque es (ut scripti ad te antea) in eadem es navi: tamen quod abes, gratulor: vel quia non vides ea, quae nos: vel quod ex cello, & illustri loco sita sit laus tua, in plurimorum & sociorum, & civium conspectu: quae ad nos nec obscuro, nec vario sermone. 3 sed & clarissima, & una omnium voce perfertur. Unum illud nescio, gratulerne tibi, an timeam, quod mirabilis est expectatio reditus tui: non quod verear, ne tua virtus opinioni hominum non respondeat: sed mehercule,

ne, cum veneris, non habeas jam, quod cures: & ita sunt omnia debilitata jam propè & exstincta. Sed hae ipsa nescio, refrene sint litteris commissa. quare cetera cognosces ex aliis. Tu tamen, sive habes aliquam spem de rep. sive desperas: ea para, meditare, cogita. quae esse in eo civi, ac viro debent: qui sit temp. afflictam, & oppressam miseris temporibus, ac perditis moribus, in veterem dignitatem ac libertatem, vindicaturus.

ARG. Milonem Curioni commendat in petitione consultatus. M. T. C. C. CURIONI. S. D.

NONDVM erat auditum, te ad Italiam adventare, & cum Sextum Villium, Milonis mei familiarem, cum his ad te litteris misi. Sed tamen cum appropinquare tuus adventus putaretur, & te jam ex Asia Romam versus profectum esse constaret, magnitudo rei fecit, ut non veteremur, ne nimis cito mitterem, cum has quam primum ad te perferri litteras magnopere vellemus. Ego si mea in te essent officia solum, Curio, tanta, quanta magis a te ipso praedicari, quam a me ponderari solent: verecundius a te, si qua magna res mihi petenda esset, contenderem. GRAVIA EST ANIM homini pudenti, petere aliquid magnum ab eo, de quo te bene meritum putet: ne id, quod petat, exigere magis, quam rogare: & in mercedis potius, quam beneficii loco numerare videatur. Sed quia tua in me, vel nota omnibus, vel ipsa novitate meorum temporum clarissima & maxima beneficia existerent: EST QVAE ANIMI ingenui, cui multum debeas, eidem plurimum velle debere: non dubitari id a te per litteras petere, quod mihi omnium esset maximum, maximeque necessarium. Neque enim sum veritus, 6 ne sustinere tua in me vel innumerabilia non possem: cum praesertim considerem, nullam esse gratiam, 7 quam non vel capere animum in accipiendo, vel in remunerando, cumulandoque illustrare possit. Ego omnia mea studia, omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in Milonis consulti fixi, & locavi: statimque in eo me non officii solum fructum, sed etiam pietatis laudem debere querere. Neque vero cuiquam salutem, ac fortunam suam tantae curae fuisse amquam puto, quante mihi sit honos ejus, in quo omnia mea posita esse decevi. Huic te unum tantum adjumento esse, si volueris, posse intelligo, ut nihil sit praeterea nobis requirendum. Habemus hae omnia: bonorum studium conciliatum ex tribunatu, propter nostram (ut spero te intelligere) causam: vulgi ac multitudinis, 8 propter magnificentiam munerum, liberalitatemque naturae: juventutis, & 9 gratiosorum in suffragiis studia, propter ipsius excellentem in eo genere, vel gratiam, vel diligentiam: nostram suffragationem, 10 si minus potentem, at probatam tamen & justam, & debitam, & propterea fortasse etiam gratiosam. Dux nobis, & auctor opus est, & eorum

1. Hujus generis litteras a me profectio non expetis. Sic habetur in Pall. cert. quint. eratque item in sec. ac quarto, praeter ceteris manus corruptrices expertis: pro quo in hoc expetis. in illo expellit, sed expetis quoque adnotat ex Stev. vech. Gullielmii, firmatque Pal. pr. exhibendo expetis. Vulgo expetis: alii expectabitis.

2. Ut neque ea, quae non sentio, velim scribere. Recte hoc Manutius ex suis libris ac Medic. exstat quoque hae lectio in quinque Pall. Grut. Stev. vech. vulgo: quae nunc sentio.

3. Sed & clarissima & una omnium voce perfertur. Sic cum Lambin. & plerisque mss. volui. Victorius tamen edidit: sed & clarissima & una una omnium voce perfertur, cui ferè in omnibus accedit Pal. prim. sed & clarissima & una & una omnium voce perf. quart. & clarissima & una omnium & una voce perf.

4. In sum omnia debilitata jam propè & exstincta. Primae impressionis lectionem exhibui inventam quoque in Pall. sec. tert. quart. Peck. Grut. Stev. vech. tamen ut Lamb. ediderat, debilitata jam propè & exstincta. Pal. prim. quint. sic quoque nisi quod copulam & spernant. vulgo: debilitata, & jam propè exstincta.

5. Non sext. Villium Milonis mei familiarem. Hoc nomen praesertim ad notum optime Vict. ac Manut. extatque ea lectio in Pal. pr. Vatic. alii hic mihi, Sextum alium, alii servitium citant, quae nomina tantum a manu radente respondent in libris nostris.

6. Ne sustinere tua in me vel innumerabilia non possem. Ablegant Tò benesca in charonium quiaque Pall. Grut. edicio Victorii: sicut paulò post Tò tantum.

7. Quam non vel capere animum meum in accipiendo, vel in remunerando cumulandoque illustrare possit. Reddiderunt hae suo vigori Vict. ac Lamb. sic mihi quoque conspecta in omnibus Pall. Grut. Vatic. Stev. vech. Vulgo totus complexus sic edebatur: Neque enim sum veritus, ut sustinere tua in me vel innumerabilia beneficia non possem: cum praesertim considerem, nullam esse gratiam tantam, quam vel non capere animum meum accipiendò: vel remunerandò cumulandòque illustrare possit. Nihil, ne latum quidem unguem a mss. discelsimus.

8. Propter magnificentiam munerum, liberalitatemque naturae. Sic Grut. Pal. sec. tert. quart. ad marginem; quinc. edit. prima Stev. vech. Peckii libentem. alii quart. in textu: liberalitatemque necessariae juventutis.

9. Gratiosorum in suffragiis studia. Non est hae vulgatum edit. lectio, sed omnium mss. edit. onisque Vict. ipsiusque cod. Medic. cui parcere debebat Manut. neque studia sine consilio ac iustis librorum temere eiecerit ut glossema.

10. Si minus potentem; at probatam tamen. In Pall. sec. tert. ceterisque omnibus; sicut & edicione vetustissima ac probat. placuit tamen Stev. vechiani cod. scriptura, quam praesertim Vict. Lamb. Man. vulgo; approbatam.

eorum ventorum, quos proposui, moderator quidam, & quasi gubernator: qui si ex omnibus unus oprandus esset: quem tecum conferre possimus, non haberemus. Quamobrem, si me memorem, si gratum, si bonum virum, vel ex hoc ipso quiddam vehementer de Milone laborem, existimare potes: si dignum denique tuis beneficiis iudicas: hoc à te peto, ut subvenias huic meæ sollicitudini, ut huic meæ laudi, 2 vel (ut verius dicam) propè salutem tuam studium dicas. De ipso T. Annio tantum tibi polliceor, te majoris animi, gravitatis, constantiæ, benivolentiæque erga te, si complecti hominem volueris, habiturum esse neminem. Mihi verò tantum decoretis, tantum dignitatis adjunxeris, ut eundem te facile agnoscam fuisse in laude mea, qui fueris in salute. Ego ni te videre scirem, 3 cum ad te hæc scriberem, quantum officii sustinerem, quanto perè mihi esset in hac petitione Milonis omni, non modò contentione, sed etiam dimicatione elaborandum, plura scriberem. Nunc tibi omnem rem, ita causam, meque totum commendo, atque trado. Vnum hoc sic habeto: si à te hanc rem impetraro, me panè plus tibi, quàm ipsi Miloni debiturum. non enim mihi tam mea salus cara fuit, in qua præcipue sum ab illo adjutus: quàm pietas erit in referenda gratia, jucunda. eam autem unius tui studio me assequi posse confido. Vale.

¶ ARG. Curioni de tribunatu & sacerdotio gratulatur. Proconsulatum sibi non prorogari, à Curione petit.

M. T. C. PROCONSUL C. CURIONI, TRIBUNO P. L. S. D.

7 SÆRA gratulatio reprehendi non solet, præsertim si nulla negligentia prætermissa est. longè enim absim: audio serò. Sed tibi & gratulor: & ut sempiternæ laudi tibi sit iste tribunatus, exopto: teque hortor, ut omnia gubernes, & moderere prudentia tua: ne te auferant aliorum consilia. Nemo est, qui tibi sapientiùs suadere possit te ipso: numquam labere, si te audies. Non scribo hoc temere: cui scribata, video: novi animum, novi consilium tuum. non vereor, nequid timide, nequid stulte facias, si ea defendes, quæ ipse recta esse senties. Quod in id reip. tempus non incidetis, sed veneris (iudicio enim tuo, non casu in ipsum discrimen rerum contulisti tribunatum tuum) profectò vides, quanta vis in rep. temporum sit, quanta varietas rerum, quàm incerti exitus, quàm flexibiles hominum voluntates: quid insidiarum, quid vanitatis in vita, non dubito, quin cogites. Sed amabo te cura, & cogita, nihil novi, sed illud idem, quod initio scripsi: tecum loquere: & te adhibe in consilium: te audi: tibi obtempera. 4 alteri qui melius dare consilium possit, quàm tu, non facile inveniri potest: tibi verò ipsi certè nemo melius dabit. Dii immortales, cur ego non adsum, vel spectator laudum tuarum, vel particeps, vel socius, vel minister consiliorum? 5 jam et si hoc minime tibi deest, sed tamen efficeret magnitudo, vis amoris mei, consilio te ut possim juvare. Scribam ad te plura aliàs, paucis enim diebus etiam missurus domesticos tabellarios: ut, quoniam sanè feliciter, & ex mea sententia temp. gestimus, unis lit-

teris totius ætatis res gestas ad senatum perscriberem. De sacerdotio tuo quantum curam adhibuerim, & quamquam difficili in re, atque causa, cognosces ex iis litteris, 7 quas Tharasoni, liberto tuo, dedi. Te, mi Curio, pro tua incredibili in me benivolentia, meaque item in te singulari, rogo, atque oro, ne patiare quiddam mihi ad hanc provinciam molestiam temporis prorogari. Præsens tecum egi, cum te tribunum pleb. isto anno fore non putarem: itemque petivi sæpius per litteras: sed tum quasi à senatore nobilissimo, tum adolescente gratiosissimo: nunc à tribuno pleb. & à Curione tribuno: non ut decernatur aliquid novi: quod solet esse difficilior: sed ut ne quid novi decernatur: & 8 ut senaticonsultum, & leges defendas: ea que mihi conditio maneat, qua profectus sum. Hoc te vehementer etiam, atque etiam rogo. Vale.

¶ ARG. Monet Curionem, ne posthac de levissimis rebus scribat. Colloquium sibi fuisse cum Pompejo scribit, eumque laudat: De suo in provinciam itinere scribit. Non prorogari sibi consulatum petit.

M. T. C. PROCONSUL, M. COELIO S. D.

QVID? tu me hoc tibi mandasse existimas, ut mihi gladiatorum compositiones, ut vadimonia dilata, & Christi compilationem mitteres, & ea, quæ nobis, cum Romæ fumus, narrare nemo audeat? Vide, quantum tibi meo iudicio tribuam, (nec mehercule injuria: *παιδικὰ τέχνη* enim te adhuc neminem cognovi) ne illa quidem curo mihi scribas, quæ maximis in rebus reip. geruntur quotidie, nisi quid ad me ipsum pertinebit. scribeat alii: multi nuntiabunt. perferet multa etiam ipse rumor. Quare ego nec præterita nec præsentia abs te, sed ut ab homine longè in posterum prospiciente, futura expecto, ut ex tuis litteris, cum formam reip. viderim, quale ædificium futurum sit, scire possim. Neque tamen adhuc habeo, quod te accusem. neque enim fuit, quod tu plus providere posses, quàm quivis nostrum, inprimisque ego, qui cum Pompejo complures dies nullis in aliis, nisi de rep. sermonibus versatus sum: quæ nec possunt scribi, nec scribenda sunt. Tantum habeto, civem egregium esse Pompejum, & ad omnia, quæ providenda sunt in rep. & animo, & consilio paratum. Quare da te homini, complectetur, mihi eredo, jam iidem illi & boni, & mali cives videntur, qui nobis videri solent. Ego cum Athenis decem ipsos dies fuisset, multumque mecum Gallus noster Caninius, proficiscebatur inde prid. nonas Quint. cum hoc ad te litterarum dedi. Tibi cum omnia mea commendatissima esse cupio, tum nihil magis, quàm ne tempus nobis provinciæ prorogetur. in eo mihi sunt omnia. Quod, quando, & quomodo, & per quos agendum sit, tu optime constitues. Vale.

¶ ARG. De adilitate Curionis, & Hirro ejus competitoris repulsam passio.

M. T. C. COELIO RUFO, A. DILI CURULI DESIGNATO S. D.

PREMIUM tibi, ut debeo, gratulor, laetorque cum præsentem, tum etiam sperata tua dignitate, seriùs, non negligentia mea, 9 sed ignorantia rerum omnium. in his enim

1. Qui si ex omnibus unus oprandus esset. Licet rejecerit hanc lectionem Guliel. tamen probatam Viét. ex Med. cod. (ut eam annotat prima edit. Egnatius) mihi verò deprehensam in Pall. pr. quint. Vatic. reliquos polponere, certè elegantem ore ac meliorem mihi visum vulgata exprandus? plura nihil intinetur ingredi in hac temporis caritate.
2. Vel (ut verius dicam) propè salutem tuam studium dicas. Arrisr hoc nobis ex antiquissima editione, dein Viét. Lamb. Manut. denique m. Pal. pr. Vat. Peck. vulgo: *propè salutem*.
3. Cum hæc ad te scriberem. Miror quid acciderit Pal. pr. sec. referentibus, cum in hæc scriberem: & tert. Grut. quem in te hoc scriberem.
4. Alteri qui melius dare consilium possit. Sic habent plerique libri & editiones. Pall. tamen tert. quart. quint. cotidemque Gulielmii alter qui melius, quod exhibet quoque editio prima.
5. Jam est hoc minime tibi deest. Sic præferunt Pall. pr. sec. quint. cotidem Gulielmii: vulgo *iam est*. supra agnoscent: Pall. pr. sec. tert. Grut.

cur ego absim: sicut sec. non minister sed magister.
6. Quamquam difficili in re. Rectè sic Viétor. Pall. pr. tert. quint. Medic. Stevvech. alias quoque difficili.
7. Quas Tharasoni liberto tuo dedi. Hoc nomen Liberto Curionis indidit editio primitiva cosa, Pall. tert. Grut. duo Guliel. Pall. pr. Tharasoni quint. Tassaroni. vulgo Tharasoni.
8. Ut senaticonsultum & leges defendas. Fremtentibus Magistrellis produxi hanc lectionem ex editione Victorii ac Pal. pr. Vatic. ut sæpe Livius. vulgo *denat ut consulum*.
9. Sed ignorantia à rerum omnium. Invenit hoc vocabuli in novem mss. Manut. ipse in Pall. quatuor posterioribus ac Grut. notatque sic Egnatius ad primam editionem, ex Medic. item Gulielm. ex tribus. sed ignorantia tuetur Victorius, & Pal. pr. quem codicem ut minime hucitque subleatæ fidei ac manus expertus sum.

enim sum locis, quod & propter longinquitatem, & propter latrocinia, tardissime omnia perferuntur. Et cum gratulor, tum vero quibus verbis tibi gratias agam, non reperio, 1 quod ita factus sis ut dederis nobis, quemadmodum scripseras ad me, quem semper ridere possemus. Itaque cum primum audivi, ego ille ipse factus sum, scis quem dicam, egi que omnes illos adolescentis, 2 quos ille iactitat. difficile est loqui. Te autem contemplans absentem, & quasi tecum coram loquerer, *Non adeo, quantum egeris rem, neque quantum facinus feceris.* Quod quia prater opinionem mihi acciderat, referebam me ad illud; *Incredibile hoc factu obicitur.* repente vero inaccessi omnibus letitiis. In quo cum objurgarer, quod nimio gaudio pane desiperem: ita me defendebam: 3 *Ego voluptatem animi nimiam.* Quid queris? dum illum rideo, pane sum factus ille. Sed hæc pluribus: multaque alia & de te, & ad te, cum primum ero aliquid otii nactus. Te vero, mi Rufe, diligo, quem mihi fortuna dedit amplificatorem dignitatis meae, ultorem non modo inimicorum, sed etiam invidiorum meorum: ut eos partim scelerum suorum, partim etiam ineptiarum poeniteret. Vale.

10 ARG. Literas sibi non reddi conquirunt Res suas in Amalmo monte gestas, & Pindenissis expugnationem refert. Proconsulatum sibi non prorogari petit. De statu Reipub. inquiris.

M. T. C. IMP. M. COELIO RUF0, AEDILI CURULI DESIGNATO S. D.

tu vide, quam ad me litteræ non perferantur. non enim possum adduci, ut abs te, postea quam ædilis es factus, nullas putem datas: præsertim cum esset tanta res, tanta gratulationis: de te, quia quod sperabam 4 de nihilo. Balbus enim sum, quod non putaram. Atque sic habeo, nullam me epistolam accepisse tuam post comitia ista præclara: quæ me lætitia extulerunt, ex quo vereor, ne idem eveniat in meas litteras. Equidem numquam domum misi unam epistolam, quin esset ad te altera: nec mihi est te jucundius quidquam, nec carius. Sed balbi non fumus: ad rem redeamus. Ut optasti, ita est. velles enim, ais, tantummodò ut haberem negotiis, quod esset ad laureolam factis. Parthos finies, quia diffidis copiis nostris. ergo ita accidit. Nam Parthico bello nuntiato, locorum quibusdam angustiis, & natura montium fretus, ad Amanum exercitum adduxi, satis probe ornatum auxiliis, & quadam auctoritate apud eos, qui me non norant, nominis nostri. Multum est enim in his locis: *Hecime est ille, qui urbem? quem senatus? nostri cetera.* Cum venissem ad Amanum,

qui mons mihi cum Bibulo communis est, divites agrorum divortis, Cassius noster, quod mihi magna voluptati fuit, feliciter ab Antiochea hostem receperat. Bibulus provinciam acceperat. Interea cum meis copiis omnibus, sexaginta Amanientis, hostes sempiternos, multi occisi, capti: reliqui dissipati: castella munita, improviso adventa capta, & incensa. Ita victoria iusta imperator appellatus apud Iulum (quo in loco sæpe, ut ex te audivi, Clitarchus tibi narravit, Darium ab Alexandro esse superatum) 5 adduxi exercitum ad infestissimam Ciliciz partem. Ibi quintum vicissimum jam diem aggeribus, vineis, turribus oppugnabam oppidam munitissimum, Pindenissum, 6 tantis operibus, tantoque negotio, ut mihi ad summam gloriam nihil desit, nisi nomen oppidi: quod si, ut spero, cepero: tum vero litteras publice mittam. Hæc ad te in presenti scripsi, ut speres, te assequi id, quod optasles. Sed, ut redeam ad Parthos, hæc æstas habuit hunc exitum satis felicem. Ea, quæ sequitur, magno est in timore. Quare, mi Rufe, vigila: primum ut mihi succedatur: sin id erit, ut scribis, 7 & ut ego arbitror, spissius: illud, quod facile est, nequid mihi temporis prorogetur. De rep. 3 ex tuis antea tibi scripsi, cum præsentia: tum etiam futura magis exspecto. Quare ut ad me omnia quam diligentissime perticibas, te vehementer rogo. Vale.

ARG. De successione provinciarum: De Pantheris editionis ludorum à casto petiti: De omni reipublica statu sollicitum se esse ait.

M. T. C. IMP. M. COELIO, AEDILI CURULI, S. D.

utares numquam accedere posse, ut mihi verba desissent: neque solum ista vestra oratoria, sed hæc etiam levia, nostratia? Desunt autem proter hanc causam, quod mirificè sum sollicitus, quidnam de provinciis decernatur. Mirum me desiderium tenet urbis, incredibile meorum, 9 atque in primis tui: satietas autem provinciarum: vel qua videtur eam famam consecuti, ut non tam accessio querenda, quam fortuna metuenda sit: vel, quia totum negotium non est dignum viribus nostris, 10 qui majora onera in rep. sustinere & possim, & solem: vel quia belli magni timor impendet, quod videtur effugere, sed ad constitutam diem decedemus. De pantheris, per eos, qui venari solent, agitur mandato meo diligenter: sed mira paucitas est & eas, quæ sunt, valde ajunt queri, quod nihil cuiquam insidiarum in mea provincia, nisi sibi, fiat, itaque constituisse dicuntur in Cariam ex nostra provincia decedere. Sed tamem ledulo sit, & in primis à Patisco. Quidquid erit, tibi erit:

1. Quod ita factus sis. Debetur hoc quoque editionum vetustissime atque Victorio, restorque sic exitare in Pall. pr. tert. Vatic. Grut. Stevvech. Peck. Vulgo; quod ita factum sit.

2. Quæ ille iactitat. Hoc præferunt quatuor Pall. (nam sec. iactat) Grut. Vict. edit. ac pr. ma. alii aliter, quod in nullo nostrorum extat. vulgo; iactitabat. sed hæc minuta sunt; indicanda tamen: ne aliquid sine libris tentasse videamur. sicut & illud: *scis quem dicam*, repositi ex Victorio: Pal. pr. Vatic. Stevvech. non dicam.

3. Ego voluptatem animi nimiam. Addixi meam credulitatem hic Vict. Lamb. Manut. Vatic. abeuntibus ab omnibus nostris: nam pr. *hominis*, sicut vulgò, sec. *hominum*. tert. *hominis*, quart. Grut. habet. *quint. omnium*, representat. sicut in illo; *incredibile hoc factu obicitur*: ubi nullus non discessionem facit. pr. *incredibile hoc factum obicitur*. sec. *incredibile hoc factum obicitur* præsertim disputatione, quas annotare non operæ est.

4. De nihilo. Balbus enim sum, quod non putaram. Hæc est omnium n. s. lectio: quam ut integram affirmare, non audemus: ita aliorum conjecturæ codicem scripturam præferre tutius visum. emendarunt alii: De Nullo (Balbus enim sum) quod. Gulhelm. ariolabatur, dein, Nullo.

5. Adduxi exercitum ad infestissimam Ciliciz partem. Probabat hanc Lanbini lectionem, Gulielm. ex Stevvech. & Peck. quæ quia existabat in Pall. tert. quart. quinto; non contemnenda scum. sic melior vulgata) in hac editione videbatur. Pal. sec. deduxi. Vulgò, adduxi.

6. Tantis operibus, tantoque negotio. Sic est in omnibus m. s. Pall. duobus Gulhelm. editione primas aequæ Victorio; præterque Manut. ex illo Virgilio, tanta pugnatum quam vi. vulgo operibus.

7. Ut ego arbitror, spissius. Quid illos nominem, qui primitus à prima editione hanc lectionem ut in corruptas offerente deliquerunt? scilicet quia vox infrequentior, illico innotanda erat magisteriorum stupore. Eam vindicavit sœz editioni Vict. habetque Vatic. Pal. sec. Grut. serius spissius conjunxit. in Pal. tert. est *serius* proximè conveniens. Vulgò *serius*.

8. Exiit, ut antea tibi scripsi. Glossam *hæretis* expunxi fide cod. Grut. Pal. tert. Stevvech.

9. Atque in primis tui: satietas autem provinciarum. Politiani liber habet pro *autem autem*. miram ego satietatem, imò naufragam cepi ex corruptis ac variatibus huius loci, quas objecerunt mihi ipsos inventi m. s. Pall. prim. & quint. *incredibile meorum*, atque in primis *satietas autem provinciarum*. sec. tert. atque in primis *satietas provinciarum*. Mibi, quam primam addoxi, liquida apparet: ut sub appellatione *meorum*, quoque Coelium claudat & dudum se tædio subactum provinciarum queratur.

10. Qui majora onera in Rep. sustinere & possim & solem. Ita passim omnes libri: cum editio princeps, itemque Victorio. Vulgo: *majora in rep. onera sustinere & possim & solem.*

erit: 1 sed quid esset, planè esset, nesciebamus. Mihi, me- hercule, magnæ curæ est ædilitas tua. 2 ipse dies me ad- monebat. scripsi enim hæc ipsi Megalensibus. Tu velim ad me de omni reip. statu quam diligentissimè perferibas. ea enim certissima putabo, quæ ex te cognoro. Vale.

ARG. Sollicitus de rebus urbanis. Litteras à Cælio pœsit. De Diogenis & Philonis itinere. De vita urbana & provinciali col- latione. De provincia rectè administrata. De reditu in urbem.

M. T. C. IMP. M. COELIO ÆDILI CU- RULI, S. D.

12 SOLLICITUS equidem eram de rebus urbanis: ita tu- multuose conciones, 3 ita molestæ Quinquatrus affe- rebantur. nam ceteriora nondum audiebamus. Sed tamen nihil me magis sollicitabat, quam, in his molestiis non me, si quæ ridenda essent, ridere tecum. sunt enim multa, sed ea non audeo scribere. Illud molestè fero, nihil me adhuc his de rebus habere tuarum litterarum. Quare etli, cum tu hæc leges, ego jam annum munus confecero: tamen obvia mihi velim sint litteræ tuæ, quæ me erudiant de omni rep. ne hospes planè veniam. hoc melius quam tu, facere nemo potest. Diogenes tuus, homo mode- stus, à me cum Philone Pessinuntî discessit. 4 iter habe- bant ad Dejotarum regem. quæquam omnia nec benig- na, nec copiosa cognovant. 5 Urbem, urbem, mi Rufe, cole, & in ista luce vive. Omnis peregrinatio (quod ego ab adolescentia judicavi) obscura, & fordida is, quorum industria Romæ potest illustis esse. Quod cum probe sci- rem, utinam in sententia permansissem. Cum una meher- cule ambulatuncula, atque uno sermone nostro, omnes fructus provinciæ non confero. Spero me integritatis lau- dem consecutum, 6 non eram minor ex contemenda, quam ex conservata provincia. 7 Ipem triumphi? Inquis. gloriosè triumpharem, si non essem quidem tamdiu in de- siderio rerum mihi castissimarum. Sed (ut spero) propediem te videbo. tu mihi obvia mitte epistolas te dignas. Vale.

ARG. Respondet epistola sexta libris noni. M. T. C. IMP. M. COELIO, ÆDILI CVRV- LI S. D.

13 RARAS tuas quidem (fortasse enim non perferuntur) sed tuaveis accipio litteras: vel quas proximè accepe-

ram, quam prudentis? quam multi & officii, & consilii? Etsi omnia sic constitueram mihi agèda, ut tu admonerbas: tamen confirmantur nostra consilia, cum sentimus, pru- dentibus, fideliter; suadentibus idem videri. Ego Appium (ut sæpe tecum locutus sum) valde diligo: neque ab eo diligi statim ceptum esse, ut similitatem deposuimus, sensi. Nam & honorificus in me consul fuit, & tuavis amicus, & studiosus studiorum etiam meorum. 8 Mea verò officia ei non defuisse, tu es testis; 9 quoniam καμινός μοί εἶπες (ut opinor) accidit Phania: & mehercule etiam plures cum teci, quod te amari ab eo sensi. Jam me Pompeji totum esse fecis. Brutum à me amari intelligis. Quid est causa, cur mihi non in optatis est complecti hominem, florentem atque opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, a fini- bus, amicis: collegam meum præsentem, & in ipsa collegii laude, & scientia, studiosum mei? Hæc eo pluribus scripsi, quod mihi significabant tuæ litteræ, subdubitare, qua essem erga illum voluntate. Credo te audisse aliquid fal- sum est, mihi crede, si quid audisti. Genus institutorum, & rationum mearum, dissimilitudinem nonnullam habet cum illius administratione provinciæ. Hæc quidam sus- piciat fortasse sunt, animorum contentione, non opinio- num dissensione, me ab eo discrepare. Nihil autem feci umquam, neque dixi, quod contra illius exclamationem esse vellem. Post hoc negotium autem, & temeritatem nos- tri Dolabellæ, deprecatorum me pro illius periculo præ- beo. Erat in eadem epistola veterum civitatis gaudebam sanè, & congelasse nostrum amicum lætabar otio. Extrema pagella pupugit me tuo chirographo. Quid ais? Cæarem non defendit Curio? quis hoc putaret præter me? 10 nam, ita vivam putavi. Dii immortales: quam ego risum nostrum desidero! Mihi erat in animo, quoniam iurisdictionem conseceram: civitates locupletaram: publicanis, etiam su- perioris lustri reliqua, sine lociosum ulla quæstela, confer- varam, privatis, lummis, infimis fueram jucundus: profici- cisci in Ciliciam novis Maji. 11 &, cum prima æstiva atti- gissem, militaremque rem collocaissem, decedere ex sena- tus consulto. Cupio te ædilem videre, miroque desiderio me urbs afficit, & omnes mei, tuque in primis. Vale.

ARG. Fabium commendat. M. T. C. IMP. M. COELIO ÆDILI CVRVLLI, S. D.

M. Fabio, viro optimo, & homine doctissimo, fa- miliarissimè utor, mirificeque eum diligo, cum propter

1. Sed quid esset, planè nesciebamus. Sic est in omnibus antiquioribus editionibus, ac melioribus codicibus. vulgo: sed, quid planè esset nescie- bamus.
2. Ipse dies me admonerat. Qui non intellexerunt hunc locum, inter- polarunt. sed ita habetur in edit. principe, Vict. Vatic. peck. pal. pr. ipse ex me admonerat. co. ut vulgò; ipsa die me admonuit. pall. tert. quart. quint. ipsa res me admon.
3. Ita molestæ Quinquatrus afferebantur. Ita Vict. & post eam Lamb. (qui tamen uno in suo reperiri testatur Quinquatrus) pall. pr. Vaticanus. nam ceteræ: Quinquatrus.
4. Iter habebant ad Dejotarum Regem. Quia quasi Cynofura est nobis editio Victorii in plerisque; & eam respicere hoc loco volumus: eum portento la seditione mss. diversitas concertet. alii Lathurum Reg. alii Lajum, alii Latorum. Medic. verò: ut annotat Egnatius: Diatorum. pal. pr. tert. Lata regem. secund. Latorum. quart. Latorum regem. quint. verò si- per. & peck. & vetusta: Latorum. Jacob. Taurelius ex conjectura, refe- rente p. Manutio Adiatum regem: quod cum Camanorum regem tunc temporis fuisse scribit Strabo. l. x. Vatic. tamen, ut nos, Dejotarum.
5. Urbem urbem, mi Rufe, cole & in ista luce. Omnis peregrinatio (quod ego ab adolescentia judicavi) obscura & fordida is, quorum. Emaculatissi- mus locus primus à Victorio; qui ex Medico primos voces gem- minabat: de me à me asserta eadem iteratio, & hæc traducta, quod ex hære didiceram. in aliquo codice Vaticanæ Bibliothecæ. delecto quoque eam ex omnibus mss. &, ita ex istis.
6. Non eram minor ex contemenda quam ex conservata provincia. Ita pal. optimus primus & peck. Vulgò erat quò referatur, cum ignarif- simis licio.
7. Spero triumphi? Inquis. Satis gloriose triumpharem, si non essem quidem tam diu. Est codicis Medicæ lectio quam allevit orz. sui codicis signa-

tus: introduxitque diligentissimus Victorius: quam & in Vatic. ha- beri gaudeo. Nec longe desinit pal. pr. spem triumphi inquis. Satis glorio- se triumpharem. non essem quidem, & c. loc. spes triumphi inquis. Satis glorio- se triumpharem. non essem quidem tam diu quidem in desid. tert. spes triumphi in quo ne satis gl. tert. non essem equidem. quart. spes triumphi. in qua gl. et. non essem tam diu. ind. quint. spes triumphi. in qua (super scriptum hinc nifi) satis glo- riosè triumpharem essem tam diu quidem. Verum sentio mihi fastidio ac vo- mitu cœlum politari, ut pelvi usus sit, ni desinam.
8. Mea verò officia ei non defuisse testatur quoniam καμινός μοί εἶπες (ut opinor) accidit Phania. Hanc scripturam à se inventam in vet. li- bris asserit, ceteraque eam in pall. sec. quint. nec abis longè quartus. Guillem. pro quoniam putabat legendum quo jam. vulgò officia desit, & tunc et excidit.
9. Quoniam καμινός μοί εἶπες, ut opinor, accidit Phania. Quom- jocum parum adlocuti sunt docti viri. Mea, inquit ille, officia in Ap- pium constituisse testem dare poteram ante omnes libertum eius rha- niam. Nam sic lib. 3. epist. ad ipsum Appium: De mea autem rhanian- lenia erga te, si potes ex eadem Phania cognoscere. Nunc te potius ap- pellabo ipsum, quando illum, ni fallor, fecit quod sibi faciendum fuit, & Acheranti potius quam inter superos testimonium potest per- hibere. Hunc vocat καμινός μοί εἶπες, notiam aliam ob causam, quam ob nomen personis scenicis imponi solitam. Crenurius.
10. Nam ita vivam putavi. Hanc scripturam in solo quarto depre- hendi, ceteris vicii pertinacissimis in via. sed cum exher in ed. tio- num prima: probantique Vict. ac Lamb. denique & Vatic. & peck. & ipsa veritas asserat, quis ambigat?
11. Et cum prima æstiva attigissem. Aliis primam: sed pro nostra po- gnant & editionum antiquiorum: & optimæ & omnes ferè mss. to- nus quippe pal. quint. primam.

propter summum ingenium ejus, summamque doctrinam, tum propter singularem modestiam. Ejus negotium sic velim suscipias, ut si esset res mea. Novi ego vos magnos patronos, hominem occidat oportet, qui vestra opera uti velit. sed in hoc homine nullam accipio excusationem. Omnia reliques, si me amabis, cum tua opera Fabius uti volet. Ego res Romanas vehementer exspecto, & desidero: in primisque, quid agas, scire cupio. nam jamdiu, propter hiemis magnitudinem, nihil novi ad nos afferrebat. Vale.

ARG. Respondet in genere epistola 11. 13. & 10. In specie autem scribit, de supplicationibus sibi decretis, De Dolabella. De nuptiis Tullie. De suo in Republicam studio. De Ocella. M. T. C. IMP. M. COELIO, CURULI A. DILLI, S. P. D.

NON potuit accuratius, nec prudentius quam actum Nestà te cum Curione de supplicatione: & mehercule, confecta res ex sententia mea est, cum celeritate, tum quod is, qui erat iratus, competitor tuus, & idem meus, assensus est ei, qui ornavit res nostras divinis laudibus. Quare scito me sperare ea, quae sequuntur: ad qua tu te para. Dolabella nam a te gaudeo primum laudari, deinde etiam amari. Nam ea, quae speras Tullia mea prudentia temperari posse, scio, cui tua epistola respondeant. Quid si meam legas, & quam ego tam ex tuis mihi ad Appium? Sed quid agas? sic vivitur. Quod actum est, dii approbent. Spero fore jucundum generum nobis, multumque in eorum humanitatis adjuvabit. Resp. me valde sollicitat: faveo Curioni: emori 2. Casarem honestum esse cupio: 3 pro Pompejo emori possum. sed tamen ipsa rep. nihil mihi est carius: in qua tu non valde te iactas. distictus enim mihi: videris esse, quod & bonus civis, & bonus amicus es. Ego de provincia decedens, quae storem Coelium proposui provinciae. Puerum? inquit. At quae storem. at nobilem adolescentem: at omnium ferè exemplo: 4 neque erat superiore honore usus, quem praeficerem. Pomtinus multo ante discesserat. à Quinto fratre impetrari non poterat: quem tamen si reliquissim, dicerent iniqui non me plane post annum, ut senatus voluisset. de provincia decessisse: quoniam alterum me reliquissim. Fortasse etiam illud adderent, senatum eos voluisse provinciam praeficere, qui antea non praefuissent: fratrem meum triennium Asia praefuisse. Denique, nunc sollicitus non sum: si fratrem reliquissim, omnia timerem. Postremo non tam mea sponte, quam potentissimorum duorum exemplo, qui omnes Cassios, Antoniosque complexi sunt, hominem adolescentem non tam aliocece volui, quam alienare nolui. Hoc tu meum consilium laudes necesse est mutari enim non potest. De Ocella parum ad me plane scripseras: & in actis non erat. Tuae res gestae ita notae sunt, ut trans montem Taurum etiam de Matrinio sit auditum. Ego, nisi quid me Etesiae morabantur, celeriter (ut spero) vos videbo. Vale.

1. Quam ego tam ex tuis mihi ad Appium. Iterum delevi glossam litteram ex Pal. tert. & Steevchiano.
 2. Casarem honestum esse cupio. Sic Med. codex, Victorii editio, Pal. pr. At reliqui quatuor, sicut & Grut. & Pe. cum prima impressione: Casarem honestissime cupio. Alias (quod Lamb. non asseruimus) videtur Casari honestissime cupio.
 3. Pro Pompejo emori possum. Emori digni erant, qui huc inculcarunt simplex mori, contra omnes libros ac editiones.
 4. Neque erat superiore honore usus. Sic omnes tum Pall. tum Lamb. Vatic. Gruter. Peck. vulgo: neque erat superiore honore usus. unde Lamb. superior honore usus, quod ita imitari in hac editione esset hominis non solum temerarii, sed etiam demeritis.
 5. De Matrinio sit auditum. Invenit hoc in Medico, adnotavitque Egnatius: sequuntur post Victorius, Lamb. Manut. Nam vulgi de Matrinio, lectio non est nauci.
 6. Et prope praeterea desiccerem. Pall. sec. tert. quart. Peck. desiccerem. Pal. quint. desiccerem. Paullo post: quod initio semperque fugi. Gultielm. attendere nos jubebat, an legend. quod in scis.

ARG. Respondet epistola Coelii qua est xvij libri vij. M. T. C. IMP. M. COELIO, A. DILLI CIVI, L. S. P. D.

MAGNO dolore me affecissent tuae litterae, nisi jam & ratio ipsa depulisset omnes molestias, & diuturna desperatione rerum obduruisset animus ad dolorem novum. Sed tamen quare acciderit, ut ex meis superioribus litteris id suspicarer, quod scribis, nescio. quid enim fuit in illis, praeter querelam temporum, quae non animum meum magis sollicitum haberet, quam tuum? Nam non eam cognovi aciem ingenii tui, quod ipse videam, te id non putem videre. Illud miror adduci potuisse te, qui me penitus non esse deberes, ut me existimares, aut tam improvidum, qui ab excitata fortuna ad inclinatam, & prope jacentem desciscerem: aut tam inconstantem, ut collectam gratiam florantissimi hominis effunderem, à meque ipse desicerem, & quod initio, semperque fugi, civili bello interessem. Quod est igitur meum triste consilium? ut discederem fortasse in aliquas solitudines? non enim non modo stomachi mei, cuius tu similem quondam habebas, sed etiam oculorum, in hominum insolentium indignitate, fastidium. Accedit etiam molesta haec pompa liborum meorum, nomenque imperii, quo appellor. Eo si onere carerem, quamvis parvis Italiae latebris contentus essem. Sed incurrit haec nostra laurus non solum in oculos, sed jam etiam in voculas malivolorum. Quod cum ita esset, nil tamen unquam de praefactione, nisi vobis approbanti-bus, cogitavi. Sed mea praediola tibi nota sunt, in his mihi necesse est esse, ne amicis molestus sum. 7. Quod autem in maritimis facillime sum, moveo nonnullis suspitionem, velle me navigare: quod tamen fortasse non nollem, si possem ad otium. nam ad bellum quidem qui convenit? praefortim contra eum, cui spero me satisfacisse: ab eo, cui tamen satisfacere nullo modo potest? Deinde sententiam meam tu facillime perspicere potuisti jam ab illo tempore, cum in Cumanum mihi obviam venisti. 8. non enim te celavi sermonem T. Ampii: vidisti, quam abhorrerem ab urbe relinquenda? 9. Cum audissem, nonne tibi affirmavi, quidvis me potius perpessurum, quam ex Italia ad bellum civile exsursum? Quid ergo accidit, cur consilium mutarem? nonne omnia potius, ut in sententia permanerem? Credas hoc mihi velim, quod puto te existimare, 10. ex his miseris nihil aliud querere, nisi ut homines aliquando intelligant, me nihil maluisse, quam pacem: ea desperata, nihil tam fugisse, quam arma civilia. Hujus me constantiae puto fore, ut numquam poenitear. Etenim meministi, in hoc genere gloriari solum esse familiarem nostrum, Q. Hortensium, quod numquam bello civili interfuisset. Hoc nostra laus erit illustrior, quod illi tribuebatur ignavia: de nobis id existimari posse non arbitror. Nec me ista terrent, quae mihi à te ad timorem fidissimè atque amantissimè proponuntur. Nulla est enim acerbitas, quae non omni-bus,

7. Quod autem in maritimis facillime sum, moveo nonnullis suspitionem. Facillime esse quid sit norunt qui Plautum legunt: & sic edidit Lamb. cum Manut. extatque in Vatic. in Pall. aliis omnibus ferè, sum facillime. At in quart. tert. sec. Steevch. Mitall. moyes. alias: quod autem in maritimis sum, facile movere nonnullis suspitionem.
 8. Non enim te celavi sermonem T. Ampii: vidisti quam abhorrerem. Sic rectè ex Med. edidit Victor. nec longe dissentit liber. Pagina in Pal. sec. erat sermonem tam piti vidisti: sicut ex Medic. notat Manut. sed cum sic verasur in Steevch. & Vat. non amplius de veritate periclitandum est. T. Ampium ait idem Tull. lib. vi. Ep. 12. belli civilis urbem apprehensum fuisse, vulgo insubide nimis, celari, sed nonne non providisti quam ab. In qua tamen conjectura quam sibi placet Manutius.
 9. Cum audissem nonne tibi affirmavi. Exponit quod usau omnium Pall. Grut. quatuor Gultielmanorum.
 10. Ex his miseris nihil aliud querere. Vulgo: aliud me querere, sed pro vocabulum praetererunt quinq. Pall. Grut. editio princeps, Victorius, sicut est in Vaticano, edidit, existimare, me ex his miseris nihil aliud querere.

bus, hac orbis terrarum perturbatione, impendere videatur: quam quidem ego à rep. meis privatis, & domesticis incommodis libentissimè, vel istis ipsis, quæ tu me moneas, ut caveam, redemissem. Filio meo, quem tibi carum esse gaudeo, si erit ulla resp. 1 satis amplum patrimonium relinquam in memoria nominis mei. si autem nulla erit, nihil accidet ei separatim à reliquis civibus. Nam quod rogas, ut respiciam generum meum, adolescentem optimum, mihiq; carissimum: an dubitas, cum scias, quanti cum istum, tum verò Tulliam meam faciam: quin ea me cura vehementissimè sollicitet? & eò magis, quòd in communibus miseriis hac tamen oblectabar specula: Dolabellam meum, 2 vel potius nostrum, fore ab iis molestiis, quas liberalitate sua contraxerat, liberum. Velim quaras, quos ille dies sustinuerit, in urbe dum fuit: quàm acerbos sibi, quàm mihi ipsi fecero non honestos, itaque neque ego hunc Hispaniensem casum exspecto, de quo mihi exploratum est ita esse, ut tu scribis: nec quidquam astute cogito. Si quando erit civitas, erit profectò nobis locus. sin autem non erit: in easdem solitudines tu ipse (ut arbitror) venies, in quibus nos confedisse audies. Sed ego fortasse vaticinor: & hæc omnia meliores habebunt exitus. Recordor enim desperationes eorum, qui senes erant, adolescente me. Eos ego fortasse nunc imitor, & utor atatis vitio. Velim ita sit. Sed tamen togam prætextam tibi Oppio, puto te audis, nam Curtius noster dibaplum cogitat: sed cum infector moratur. Hoc adpersi, ut scires, me tamen in siomacho solere ridere: 3 Dolabellæ, quod scripsi, si adeo videas, tamquam si tua res agatur. Extremum illud erit: nos nihil turbulenter, nihil temerè faciemus. Te tamen oramus, quibuscumque erimus in terris, ut nos, liberosque nostros ita tueare, ut amicitia nostra, & tua fides postulabit. Vale.

ARG. Respondet duabus epistolis Canini.

M. T. C. IMP. 4 CANINIO SALLUSTIO PROQUÆSTORI, S. D.

LITTERAS à te mihi statim tuos reddidit Tarsi ad xv. Kalend. Sextilis. Hic ego ordine, ut videris velle, respondèdo. De successore meo nihil audivi, nec quemquam fore arbitror. Quin ad diem decedam nulla causa est, præsertim sublato metu Parthico. Commoratorum me nullam sanè arbitror. Rhodum, Ciceronum causa puertum, accessurum puto: neque id tamen certum. Ad urbem volo quàm primum venire: sed tamen iter meum, resp. & rerum urbanarum ratio gubernabit. Successor tuus non potest ita maturare ullo modo, ut tu me in Asia possis convenire. 5 De rationibus referendis, non erat incommodum, te nullam referere: quam tibi scribis à Bibulo fieri potestatem. Sed id vix mihi videris per legem Juliam facere posse: quam Bibulus certa quadam ratione non servat: tibi

magnopere servandam conseo. Quòd scribis, Apameæ præsidium deduci non oportuisse, videbam idem ceteros existimare: molestèque ferebam, de ea re mihi commodos sermones malivolorum fuisse. Parthi transferunt, necne, præter te, video dubitare neminem: itaque omnia præsidia, quæ magna, & firma paraveram, commotus hominum non dubio sermone, dimisi. Rationes mei quæstoris, nec verum fuit me tibi mittere, nec tamen erant confectæ: eas nos Apameæ deponere cogitabamus. De præda mea, 6 præter quæstores urbanos, id est, populum Roman. teruncium nec attigit, nec tacturus est quicumque. Laodiceæ me prædes accepturum arbitror omnis pecuniæ publicæ, ut & mihi, & populo cautum sit sine vecturæ periculo. Quod scribis ad me de drachmis 600000, nihil est, quod in isto genere cuiquam possim commodare. Omnis enim pecunia ita tractatur, ut præda à præfectis: quæ autem mihi attributa est, à quæstore curetur. Quòd quaris, quid existimem de legionibus, quæ decretae sunt in Syriam: antè dubitabam, venturæne essent: nunc mihi non est dubium, quin si antè auditum erit, otium esse in Syria, venturæ non sint. 7 Marium quidem successorem tandem video esse venturum, propterea quod senatus ita decrevit, ut cum legionibus iret. Uni epistolæ respondi: venio ad alteram. Petis, ut Bibulo te quàm diligentissimè commendem: in quo mihi voluntas non deest: sed locus esse videtur tecum expostulandi. Solus enim tu ex omnibus, qui cum Bibulo sunt, certorem me nunquam fecisti, quàm valdè Bibuli voluntas à me sine causa abhorret. Permulti enim ad me detulerunt, cum magnus Antiochiæ metus esset, & magna spes in me, atque in exercitu meo, solitum dicere, quidvis se perpeti malle, quàm videri eguisse auxilio meo. quod ego officio quæstorio te adductum, reticere de prætoris tuo, non molestè ferebam: quamquam, quemadmodum tractare, audiebam. Ille autem, cum ad Thermum de Parthico bello scriberet, ad me litteram nunquam misit: ad quem intellegebat, ejus belli periculum pertinere. Tantum de auguratu filii sui scripsit ad me: in quo ego misericordiam commotus, & quod semper amicissimus Bibulo fui, dedi operam, ut ei quàm humanissimè scriberem. Ille si omnibus est malivulus (quod nunquam existimavi) minus offendor in me, sin autem à me est alienior: nihil tibi meæ litteræ proderunt. Nam ad senatum quas Bibulus litteras misit, in iis, quod mihi cum illo erat commune, sibi soli attribuit. se ait curasse, ut cum quæstu populii pecunia permutaretur, quod autem meum erat proprium, ut alariis Transpadanis uti negarem, id etiam populo se remisisse scribit. quod verò illius erat solius, id mecum communicat. EQVITIBVS AVXILIARIIS, inquit, CVM AMPLIVS FRVMENTI POSTVLAREMVVS. Illud verò pusilli animi, & ipsa malivolentia jejuni, atq; inanis, quòd Ariobarzanem, quia senatus per me regem appellavit, mihiq; commondavit, iste in litteris non regem, sed regis Ariobarzanis filium

1. Satis amplum patrimonium relinquam in memoria nominis mei. Non debui attendere fastidio Lamb. hanc lectionem à Vict. editam rejicientis, cum eam præitari videam à Pall. pr. tert. quart. Grut. nam reliqui duo, in memoriam, sicut & editionum prima præterunt. vulgo: satis amplum patrimonium relinquam memoriam.

2. Vel potius nostrum, sive ab his molestiis. Vulgo: nostrum, videbam ad illud, quod verbi in nullo præterquam tert. deprehendi: & rectè relegatur. verèque accedit à finit. Tullianis.

3. Dolabellæ, quod scripsi, si adeo videas. Cur hæc scriptura exuler non video approbata & custodiata res optimis codicibus. sic enim Med. sic Pall. sec. tert. quart. Grut. Politiani cod. Stevvech. Vulgo: De Dolabella præ quoque de De inficiatur. duo Gulielm. libri De Dolabella.

4. CANINIO SALLUSTIO PROQUÆSTORI. Non erat Man. pro arbitratu suo immutare Epistolaram inscriptiones: omnes quippe libri MSS. Sallustio non Sallustiano inscribunt. deinde quod præsensulem quoque salutat, eisdem ratio & frivola, & credulitas multa est. sic quo-

que cum appellant quinque Pall. Grut. tres Gulielmii: valois tamen pluris apud me unius codicis Medicæ sinceritas, in quo sic fuisse monnet Egnatius: & Victorii auctoritas, à quo sic excudere iussus est Rob. Stephanus. sed ne dememinerim: pal. pr. C. Sallustio, sec. Cælia, tert. Grut. Canini, quart. Canini Salsyris, solus quint. Canini. in Vatic. læton quoque esse nostram lectionem.

5. De rationibus referendis. Pal. pr. sellianibus.

6. Præter quæstores urbanos, id est, populum Romanum, teruncium. Pal. sec. Grut. Stevvech. exigunt illa verba radicibus, id est, populum Romanum.

7. Marium quidem successorem tandem video esse venturum. Elegantiissimam lectionem unica ista vocula reddidi ex Pall. sec. tert. Grut. Stevvech. vulgo interperamento contenti sunt, eade videas: sicut & paupost: petis a me, ut Bibulo, cum illud à me projectum sit Pall. sec. tert. Grut. Stevvech.

ium appellat. *Hoc animo qui sunt, detiores sunt rogati. Sed tibi morem gessi; litteras ad eum scripsi, quas cum acceperis, facies quod voles. Vale.*

¶ ARG. Suadet, ut decedens proficiat provincia potius quastorem, quam legatum.

M. T. C. IMPERATOR Q. THERMO
PROCURATORI. S. D.

OFFICIUM meum erga Rhodonom, ceteraque mea studia, quae tibi ac tuis praestiti, tibi homini gratissimo, grata esse vehementer gaudeo: mihi que scito in dies maiori cura esse dignitatem tuam: quae quidem à te ipso integritate, & clementia tua sic amplificata est, ut nihil addi posse videatur. Sed mihi magis, magisque quotidie de rationibus tuis cogitanti, placet illud meum consilium, quod initio Aristoni nostro, ut ad me venit, ostendi: graveis te suscepturum inimicitias, si adolescens potens, & nobilis à te ignominia affectus esset. & hercle sine dubio erit ignominia. habes enim neminem honoris gradu superiorem. Ille autem, ut omittam nobilitatem, hoc ipso vincit viros optimos, hominesque innocentissimos, legatos tuos, quod & quaestor est, & quaestor tuus. Nocere tibi iratum neminem, posse perpericio: sed tamen treis fratres, summo loco natos, promptos, non indifferos, te nolo habere iratos, jure praesertim, quos video deinceps tribunos pleb. per triennium fore. Tempora autem reip. qualia futura sint, quis scit? mihi quidem turbulenta videntur fore. Cur ego te velim incidere in terrores tribunitios, praesertim cum i sine cuiusquam reprehensione quaestoris legatis quaestorem possis anteferre? Qui si dignum maioribus suis praebuerit (ut spero, & opto) tua laus ex aliqua parte fuerit. sin quid offenderit: sibi totum, nihil tibi ostenderit. Quae mihi veniebant in mentem, quae ad te pertinere arbitrabar, quod in Ciliciam proficiscebam, exstimavi me ad te oportere scribere. Tu, quod egeris, id velim dii approbent. Sed, si me audies, vitabis inimicitias, & posteritatis otio confules. Vale.

¶ ARG. Ostendit optatorem sibi quaestorem obtingere non potuisse: & hortatur ut maueret in provinciam venire, antequam 1788 decedat.

M. T. C. IMP. C. COELIO. L. F. CALDO
QUAESTORI DES. S. D.

CUM optatissimum nuntium acceperim, te mihi quaestorem obtigisse, eo jucundior mihi eam forem sperabam fore, quo diutius in provincia mecum fuisset. Magni enim videbatur interesse, ad eam necessitudinem, quam nobis fors tribuisset, consuetudinem quoque accedere. Postea quàm mihi nihil neque à te ipso, neque ab ullo alio de adventu tuo scriberetur: verebar ne id ita caderet, (quod etiam nunc vereor,) ne ante, quàm tu in provinciam venisses, ego de provincia decederem. Accepi autem à te 3 missas litteras, in Cilicia, cum essem in castris, a. d. x. Kal. Quintileis, scriptas humanissime: quibus facile & officium, & ingentium tuum perspicere poterat, sed neque unde, neque quo die datae essent, atque quo tempore te expectarem, significabant: nec is, qui attulerat, à te acceperat, ut ex eo scirem, quo ex loco, atque tempore, essent datae. Quae cum essent incerta, existimavi tamen esse faciendum, ut ad te statores meos, & liatores cum litteris mitterem: quas si satis opportuno tempore acceperis, gratissimum mihi feceris, si ad me in Ciliciam quàm primum veneris. Nam quod ad me Curius, consobrinus tuus, mihi (ut scis) maxime necessarius: 4 quod item C. Virgilius propinquus tuus, familiarissimus noster, de te accuratissime scripsit: valet id quidem apud me multum, sicuti debet hominum amicis simorum diligens commendatio: sed tuae litterae, de tua praesertim dignitate, & de nostra conjunctione, maximi sunt apud me ponderis. Mihi quaestor, optatior obtingere nemo potuit, 5 quam obrem, quae cumque à me ornamenta ad te proficiscuntur, ut omnes intelligant, à me habitam esse rationem tuam, majorumque tuorum dignitatis. Sed id facilius consequar, si ad me in Ciliciam veneris: quod ego & mea, & reipub. & maxime tua interesse arbitror. Vale.

M. TUL-

1. Sine reprehensione quaestoris legatis quaestorem. a.] Ita est in Med. Vatic. ita restituit optim. Victorius. in Pal. om. est quaestor: sicut in Cruteriano, Peck. & Polit. libro; ut facile alterum propter alterum exoleverit.

Quam nobis fors tribuisset.] Hanc lectionem longe optimam tradidit nobis Pal. pr. Vatic. Victorii editio. vulgo fors. sed Pall. pr. sec. tert. Grut. accedere non accedere quod mihi ob causam intimam placebat magis. paullo post legendum, postea quam mihi ex Pall. o. Grut. editionum antiquissimis optimisque Ven. & Vict. vulgo, postea cum.

3. Missae litterae in Cilicia.] Sic codex Med. editio Vict. Pall. pr. tr.

quint. nam bini reliqui, sicut & editio princeps, & Peck. in Ciliciam Vulgo, in provincia.

4. Quod item C. Virgilius.] praestitit mihi hanc lectionem Pall. sec. in quem illata est à manu secunda. recepi ed. lubentius, quod vidi eandem attribuisse Lambino: atque extare in omnibus Pall. Grut. ipsiq. Guetelmianis, non Virgilius sed Virgilius. Vatic. quod item C. Virgilius.

5. Quam ob rem, quae cumque à me ornamenta ad te proficiscuntur; ut omnes.] Sic castigavit Victorius ex suis, adspiciantibus nostris omnibus: & ut omnes intelligant illud elaboratus esse suppositivum: Grut. ad marginem pro illo subijcio faciam.